Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE 5

PARTEA ÎNTÂI 9

CAPITOLUL I. INTRODUCERE ÎN DREPTUL MEDICAL 9
Secţiunea I. Dimensiunea socială a dreptului. Legătura dintre drept şi medicină 9
Secţiunea II. Scurtă prezentare a ordinii juridice medicale, a instituţiilor juridice şi a ramurii de drept 10
Secţiunea III. Consideraţii introductive privind norma juridică 11
Secţiunea IV. Structura normei juridice 14
Secţiunea V. Redimensionarea dreptului civil în raport cu activitatea medicală. Izvoarele dreptului civil şi ale dreptului medical 15
Secţiunea VI. Scurte consideraţii asupra ramurilor dreptului civil şi existenţa dreptului medical 18
Secţiunea VII. Repere ale dreptului medical şi ale drepturilor omului în plan global şi european 22

CAPITOLUL II. RAPORTUL JURIDIC MEDICAL 26
Secţiunea I. Preliminarii. Legătura dintre raportul juridic civil şi raportul juridic medical 26
Secţiunea II. Repere şi trăsături ale raportului juridic medical 27
Secţiunea III. Raportul juridic stomatologic – subramură a raportului juridic civil. Latura activă şi pasivă a raportului 30
Secţiunea IV. Conotaţii şi precizări cu privire la elementele raportului juridic civil şi ale raportului juridic stomatologic 31
4.1. Preliminarii 31
4.2. Elementele raportului juridic stomatologic ca subramură a raportului juridic civil 32
Secţiunea V. Drepturile şi obligaţiile părţilor în cadrul raportului juridic stomatologic 36
5.1. Preliminarii 36
5.2. Obligaţii medicale de diligenţă (de mijloace) *vs.* obligaţii medicale determinate (de rezultat) în actul medical stomatologic 37
5.3. Drepturile şi obligaţiile fundamentale ale pacientului în actul medical stomatologic 39
5.3.1. Natura regulilor care consacră drepturile şi obligaţiilor pacientului în actul medical stomatologic 39
5.3.2. Principalele categorii de drepturi şi obligaţii ale pacienţilor în actul medical stomatologic 40
5.3.2.1. Dreptul pacientului la informare 41

5.3.2.2. Dreptul pacientului la confidenţialitate în actul medical stomatologic 45
5.3.2.3. Dreptul pacientului la securitate, promptitudine şi precauţie medicală 47
5.3.2.4. Dreptul pacientului de a fi respectat ca persoană umană fără nicio discriminare 49
5.3.2.5. Dreptul pacientului de a beneficia de a doua opinie medicală 50
5.4. Drepturile şi obligaţiile medicului stomatolog în relaţia cu pacientul 51
5.4.1. Necesităţi şi consecinţe 51
5.4.2. Dreptul medicului stomatolog la onorariul cuvenit 51
5.4.3. Obligaţia acordării asistenţei medicale stomatologice 52
5.4.4. Obligaţia de securitate în actul medical stomatologic 54
5.4.5. Obligaţia de confidenţialitate impusă medicului stomatolog din perspectiva actului medical 57
5.4.6. Obligaţia de informare reciprocă din partea pacientului asupra simptomelor stării de fapt maladive şi a medicului stomatolog asupra diagnosticului 59
Secţiunea VI. Profesia de medic stomatolog. Principalele repere legislative în domeniul stomatologic 62
6.1. Preliminarii 62
6.2. Sfera şi limitele de aplicare a profesiei de medic stomatolog 63
6.3. Principiile generale privind exercitarea profesiei de medic stomatolog 65
6.3.1. Formele concrete ale principiilor aflate la baza activităţii medicului stomatolog 66
6.4. Reguli privind exercitarea profesiei de medic stomatolog 69
6.4.1. Importanţa şi rolul relaţiei medicale în domeniul stomatologic 69
6.4.2. Evaluarea deficitelor în acordarea serviciilor medicale stomatologice 70
6.4.3. Încrederea pacientului în medicul stomatolog 72
6.4.4. Legătura dintre medicul stomatolog şi pacient – de la comunicare la relaţie terapeutică 74
6.4.4.1. Preliminarii 74
6.4.4.2. Baza dezvoltării relaţiei dintre medicul stomatolog şi pacient 75
6.4.4.3. Autonomia medicului stomatolog şi drepturile pacientului în relaţia medicală 76
Secţiunea VII. Succinte consideraţii privind exercitarea profesiei de tehnician dentar 78
7.1. Preliminarii 78
7.2. Exercitarea profesiei de tehnician dentar. Formarea, perfecţionarea şi specializarea tehnicienilor dentari 78
7.3. Relaţia dintre tehnicianul dentar şi medicul stomatolog 79
7.4. Înfiinţarea, organizarea, funcţionarea şi atribuţiile Ordinului Tehnicienilor Dentari din România 81

CAPITOLUL III. CONCEPTUL DE SĂNĂTATE ÎN PRACTICA MEDICALĂ DENTARĂ 85
Secţiunea I. Caracterizare generală 85
Secţiunea II. Reglementarea dreptului la sănătate în practica medicală dentară 85
Secţiunea III. Riscul în practica medicală dentară 88
3.1. Preliminarii 88
3.2. Realităţi şi cunoaştere 89
3.3. Prevenţia şi precauţia – măsuri de eliminare parţială a riscurilor în domeniul medical dentar 90

CAPITOLUL IV. FORMELE DE EXERCITARE A PROFESIEI DE MEDIC STOMATOLOG 93
Secţiunea I. Clasificarea şi rolul cabinetelor de medicină dentară 93
Secţiunea II. Cabinete de medicină dentară cu personalitate juridică 94
Secţiunea III. Cabinete de medicină dentară fără personalitate juridică 95
3.1. Cabinet de medicină dentară individual 95
3.2. Cabinete de medicină dentară asociate 95
3.3. Cabinete de medicină dentară grupate 96
3.4. Societăţi civile medicale 96
Secţiunea IV. Structura funcţională a cabinetelor de medicină dentară şi modul lor de organizare şi funcţionare 98

CAPITOLUL V. ORGANIZAREA ŞI FUNCŢIONAREA COLEGIULUI MEDICILOR STOMATOLOGI DIN ROMÂNIA 100
Secţiunea I. Noţiunea, reglementarea şi atribuţiile Colegiului Medicilor Stomatologi din România 100
Secţiunea II. Posibilităţi, limite sau restricţii în exercitarea activităţii Colegiului Medicilor Stomatologi. Organizarea şi funcţionarea Colegiului Medicilor Stomatologi din România 102

CAPITOLUL VI. CONSIMŢĂMÂNTUL INFORMAT ÎN PRACTICA MEDICALĂ DENTARĂ 108
Secţiunea I. Consideraţii generale 108
Secţiunea II. Comunicarea – act primordial în relaţia dintre medicul stomatolog şi pacient 109
Secţiunea III. Consimţământul – element primordial în relaţia dintre medicul stomatolog şi pacient 110
3.1. Conotaţie medicală 110
3.2. Cunoaştere şi voinţă în actul medical 111
3.3. Libertatea voinţei în sensul realizării scopurilor propuse 112
Secţiunea IV. Consimţământul informat în actul medical stomatologic 114
4.1. Concept şi domeniu de aplicare 114
4.2. Justificare şi trăsături 115
4.3. Raţiuni care fundamentează consimţământul informat 116
4.4. Rolul şi consecinţele consimţământului informat 118

4.5. Repere şi semnificaţii cu privire la valorile consimţământului informat 119
4.6. Consimţământul informat al pacientului *vs.* refuzul la actul medical – antonimii conciliabile.....122

CAPITOLUL VII. CADRUL ETIC ŞI DEONTOLOGIC AL PROFESIEI DE MEDIC STOMATOLOG.....124
Secţiunea I. Preliminarii.....124
Secţiunea II. Structura analitică a bioeticii şi principiile sale morale 125
Secţiunea III. Legalitate şi utilitate în etica medicală. Deontologia actului medical stomatologic.....127
Secţiunea IV. Succinte consideraţii privind implicaţiile esteticii în actul medical stomatologic 129
4.1. Preliminarii 129
4.2. Acte cu scop non-terapeutic.....130
4.3. Probleme etice în stomatologia estetică 131
4.4. Probleme juridice în stomatologia estetică 132
Secţiunea V. Standarde de calitate şi ghiduri în acordarea asistenţei medicale dentare 134
5.1. Principalele standarde de calitate în acordarea asistenţei medicale dentare 134
5.2. Conotaţiile şi rolul ghidurilor medicale în medicina dentară.....137

CAPITOLUL VIII. PROTECŢIA ŞI SECURITATEA DATELOR CU CARACTER PERSONAL ÎN MEDICINA DENTARĂ 139
Secţiunea I. Preliminarii.....139
Secţiunea II. Legislaţia aplicabilă în domeniu 139
Secţiunea III. Protecţia datelor cu caracter personal în relaţiile de muncă.....141
Secţiunea IV. Limitări ale drepturilor fundamentale în cadrul protecţiei datelor.....142
Secţiunea V. Consecinţe şi limite ale monitorizării de către angajator a folosirii internetului la locul de muncă 143
Secţiunea VI. Protecţia şi prelucrarea datelor personale în cabinetul de medicină dentară 144
Secţiunea VII. Confidenţialitatea în cadrul protecţiei şi prelucrării datelor cu caracter personal în domeniul medical 145

PARTEA A II-A.....149

CAPITOLUL I. RĂSPUNDEREA CIVILĂ ÎN DOMENIUL MEDICINEI DENTARE.....149
Secţiunea I. Cadrul general al răspunderii civile în domeniul medical dentar 149
1.1. Delimitări conceptuale 149
1.2. Medicul stomatolog – factor de decizie în asistenţa medicală acordată pacientului.....150
Secţiunea II. Conduita ilicită a medicului stomatolog în actul medical. Tabloul multifactorial al modalităţilor prin care intervine 152
Secţiunea III. De la răspunderea civilă la răspunderea medicală 154

3.1. Noţiunea şi evoluţia istorică a răspunderii civile. Fundament şi distincţie.....154
3.2. Sfera şi domeniul de aplicare al răspunderii civile 155
3.3. Formele răspunderii civile. Prezentare generală 156
3.3.1. Răspunderea civilă delictuală 156
3.3.2. Răspunderea civilă contractuală 157
3.4. Răspunderea civilă medicală.....158
3.5. O nouă formă de răspundere – răspunderea profesioniştilor în domeniul medical.....159
3.6. Repere de conduită ale răspunderii medicului stomatolog în actul medical....161
Secţiunea IV. Analiza condiţiilor răspunderii civile delictuale a medicului stomatolog pentru fapta proprie 163
4.1. Preliminarii 163
4.2. Condiţiile generale pentru angajarea răspunderii civile a medicului stomatolog.....163
4.2.1. Fapta ilicită 163
4.2.2. Prejudiciul.....165
4.2.2.1 Noţiune şi reglementare 165
4.2.2.2. Naşterea şi domeniul de aplicare a prejudiciului în practica medicală dentară.....166
4.2.2.3. Principalele caractere juridice ale prejudiciului în domeniul medicinei dentare 167
4.2.2.4. Principii aflate la baza prejudiciului în domeniul medical dentar.....170
4.2.2.5. Clasificarea prejudiciului 175
4.2.2.5.1. Preliminarii 175
4.2.2.5.2. Prejudicii patrimoniale.....176
4.2.2.5.3. Prejudicii nepatrimoniale.....178
4.2.2.5.4. Prejudicii nepatrimoniale rezultate din responsabilitatea delictuală în domeniul medicinei dentare 179
4.2.2.5.5. Prejudiciul de afecţiune în cazul morţii pacientului.....180
4.2.2.5.6. Prejudiciul estetic produs prin actul medical stomatologic.....181
4.2.3. Scurte consideraţii privind raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită şi prejudiciu în domeniul medical dentar 183
4.2.3.1. Preliminarii.....183
4.2.3.2. Specificul raportului de cauzalitate şi sistemele propuse pentru determinarea lui.....184
4.2.4. Vinovăţia în cazul răspunderii civile în domeniul medicinei dentare 185
4.2.4.1. Preliminarii.....185
4.2.4.2. Succinte repere privind forma şi conţinutul vinovăţiei în cadrul răspunderii civile în practica medicală dentară 187
Secţiunea V. Răspunderea civilă delictuală în cadrul echipei în practica medicală dentară 190
5.1. Echipa medicală şi medicina de grup.....190
5.2. Răspunderea tehnicianului dentar în cadrul actului medical stomatologic 191
Secţiunea VI. Răspunderea civilă a cabinetelor de medicină dentară cu personalitate juridică 193

6.1. Cadrul general al răspunderii civile a cabinetelor de medicină dentară.....193
6.2. Angajarea răspunderii civile delictuale a cabinetelor de medicină dentară 194

CAPITOLUL II. CONTRACTUL DE ÎNGRIJIRI MEDICALE.....196
Secţiunea I. Preliminarii.....196
Secţiunea II. Legătura contractului cu normele morale.....198
Secţiunea III. Contract sau pact medical. Asemănări şi deosebiri.....199
Secţiunea IV. Contractul medical în domeniul medicinei dentare. Particularităţi şi diferenţe.....201
4.1. Premise şi importanţă.....201
Secţiunea V. Contractul medical în domeniul medicinei dentare şi actul medical stomatologic – două entităţi indeniabile.....202
Secţiunea VI. Mecanisme generale în cadrul formării contractului în domeniul medicinei dentare.....204
Secţiunea VII. Caracterele juridice ale contractului în domeniul medicinei dentare.....206
Secţiunea VIII. Structura şi conţinutul contractului în domeniul medicinei dentare.....210
8.1. Preliminarii.....210
8.2. Consimţământul părţilor în contractul medical.....210
8.3. Autonomia de voinţă. Libertatea manifestării consimţământului.....212
8.4. Capacitatea părţilor la încheierea contractului.....213
8.5. Efecte generate de contract în practica medicală dentară.....214
8.5.1. Principiul forţei obligatorii a contractului medical stomatologic.....215
8.5.2. Principiul relativităţii efectelor contractului medical stomatologic.....216
8.5.3. Principiul opozabilităţii efectelor contractului medical stomatologic.....216
8.6. Cesiunea contractului medical în domeniul medicinei dentare.....217
Secţiunea IX. Răspunderea civilă contractuală în domeniul medicinei dentare.....218
9.1. Preliminarii.....218
9.2. Condiţiile răspunderii civile contractuale în domeniul medicinei dentare.....219
9.2.1. Fapta ilicită în cadrul răspunderii civile contractuale.....219
9.2.2. Raportul de cauzalitate în cadrul răspunderii civile contractuale.....221
9.2.3. Vinovăţia.....221

PARTEA A III-A.....223

CAPITOLUL I. RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ A MEDICULUI STOMATOLOG.....223
Secţiunea I. Noţiunea şi reglementarea legală a răspunderii disciplinare în domeniul medicinei dentare.....223
Secţiunea II. Condiţiile răspunderii disciplinare.....225
Secţiunea III. Sancţiunile aplicabile medicului stomatolog în cazul răspunderii disciplinare.....227
Secţiunea IV. Procedura de aplicare a sancţiunilor disciplinare în cazul medicilor stomatologi.....229

4.1. Preliminarii 229
4.2. Comisia de disciplină. Consecinţe, măsuri şi rol 230

CAPITOLUL II. PROBELE ŞI PROBAŢIUNEA ÎN DOMENIUL RĂSPUNDERII CIVILE MEDICALE 234
Secţiunea I. Noţiunea, reglementarea şi condiţiile de admisibilitate a probelor 234
Secţiunea II. Sarcina probei în justiţie....235
Secţiunea III. Proba cu înscrisuri 235
Secţiunea IV. Proba cu martori 238

CAPITOLUL III. EXPERTIZA MEDICO-LEGALĂ ÎN DOMENIUL RĂSPUNDERII CIVILE MEDICALE 240
Secţiunea I. Reglementarea şi rolul expertizei medico-legale în cazurile de malpraxis 240
Secţiunea II. Succinte consideraţii privind conţinutul expertizei medico-legale în cazurile de malpraxis....241

CAPITOLUL IV. PRESCRIPŢIA EXTINCTIVĂ ŞI DECĂDEREA 243
Secţiunea I. Noţiunea şi sediul materiei 243
Secţiunea II. Regimul juridic aplicabil prescripţiei extinctive şi decăderii 244
Secţiunea III. Efectele prescripţiei extinctive şi ale decăderii....245
Secţiunea IV. Termenele de prescripţie şi de decădere prevăzute de lege în domeniul medical 246
Secţiunea V. Efectele prescripţiei şi decăderii în cazul răspunderii civile medicale 247

CAPITOLUL V. RĂSPUNDEREA PENALĂ ÎN DOMENIUL MEDICAL 249
Secţiunea I. Răspunderea penală ca instituţie fundamentală a dreptului penal 249
1.1. Preliminarii 249
1.2. Cadrul legal al răspunderii penale....250
1.3. Temeiul instituirii răspunderii penale 251
1.4. Subiectele, conţinutul şi obiectul răspunderii penale....251
Secţiunea II. Semnificaţii ale malpraxisului medical din domeniul medicinei dentare în cazul răspunderii penale 253
Secţiunea III. Răspunderea penală a medicului stomatolog....254
3.1. Consideraţii generale 254
3.2. Obligaţiile profesionale ale medicului stomatolog în actul medical....255
3.2.1. Obligaţia medicului stomatolog de a acorda îngrijire şi asistenţă medicală....255
3.2.2. Obligaţia medicului stomatolog de documentare, investigare şi cunoaştere....257
3.3. Regimul juridic aplicabil cazurilor în care pacientul suferă de o patologie preexistentă care în urma tratamentului dentar îi pune în pericol sănătatea sau viaţa....259

Secţiunea IV. Tabloul infracţiunilor asociate malpraxisului în domeniul medical dentar 260
4.1. Preliminarii 260
4.2. Incidenţa infracţiunii de ucidere din culpă în contextul malpraxisului medical 261
4.3. Incidenţa infracţiunii de vătămare corporală din culpă în cazul malpraxisului medical 273
4.4. Incidenţa infracţiunii de divulgare a secretului profesional în practica medicală dentară 278
4.5. Incidenţa infracţiunii de luare de mită în domeniul medical dentar 282
4.6. Incidenţa infracţiunii de trafic de influenţă în practica medicală dentară 286
4.7. Abuzul în serviciu în domeniul medical 289
4.8. Incidenţa infracţiunii de neglijenţă în serviciu în domeniul medical 291
4.9. Falsul material în înscrisuri oficiale 293
4.10. Falsul intelectual 296
Secţiunea V. Probele în domeniul penal în cadrul procesului de malpraxis 299
5.1. Preliminarii 299
5.2. Mijloacele de probă în procesul penal 300
5.2.1. Audierea suspectului sau a inculpatului 300
5.2.2. Modul de audiere a persoanei vătămate, a părţii civile şi a părţii responsabile civilmente 301
5.2.3. Audierea martorilor 302
5.2.4. Expertiza în domeniul penal în cazul unui proces de malpraxis 303

CAPITOLUL VI. ASIGURAREA OBLIGATORIE DE RĂSPUNDERE CIVILĂ PROFESIONALĂ PENTRU MEDICI, FARMACIŞTI ŞI ALTE PERSOANE DIN DOMENIUL ASISTENŢEI MEDICALE 308
Secţiunea I. Preliminarii. Cadrul legal al asigurării de răspundere civilă profesională în domeniul medical 308
Secţiunea II. Contractul de asigurare de răspundere civilă profesională în domeniul medical 310
2.1. Părţile contractului de asigurare de răspundere civilă profesională în domeniul medical 310
2.2. Efectele contractului de asigurare de răspundere civilă profesională în domeniul medical 313
2.3. Particularităţile contractului de asigurare de răspundere civilă profesională în domeniul medical 315
2.4. Despăgubirile şi modul lor de acordare în cazul asigurării de răspundere civilă profesională în domeniul medical 316

CONCLUZII GENERALE 320

BIBLIOGRAFIE 323